

Σχόλια Green Tank

στο σχέδιο νόμου του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Ρυθμίσεις για τον εκσυγχρονισμό της διαχείρισης αποβλήτων, τη βελτίωση του πλαισίου εξοικονόμησης ενέργειας, την ανάπτυξη των έργων ενέργειας και την αντιμετώπιση πολεοδομικών ζητημάτων»

Γενικά Σχόλια

Τα μέτρα προώθησης της αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας κινούνται σε θετική κατεύθυνση, καθώς θα συμβάλλουν στην περαιτέρω διείσδυση των ΑΠΕ στην ηλεκτροπαραγωγή και θα περιορίσουν τις περικοπές ΑΠΕ οι οποίες έχουν αρχίσει να αποκτούν απειλητικές διαστάσεις μέσα στο 2024. Ωστόσο, καθώς η σχετική ανάλυση συνεπειών ρύθμισης που συνοδεύει το νομοσχέδιο είναι γενικόλογη και ελλιπής, δεν είναι σαφές σε τι βαθμό τα μέτρα αυτά θα συμβάλλουν στην επίτευξη των εθνικών στόχων ανάπτυξης υποδομών αποθήκευσης που αποτυπώνονται στο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ), όπως και στην ελαχιστοποίηση των περικοπών ΑΠΕ και του κόστους ηλεκτρικής ενέργειας για τους καταναλωτές. Θεωρούμε ότι η σχετική ενημέρωση για τους στόχους του ΥΠΕΝ μέσω της εφαρμογής των νέων μέτρων αποθήκευσης δεν μπορεί να προκύπτει από δημοσιεύματα, αλλά να παρέχεται επίσημα από το υπουργείο σε όλους τους πολίτες είτε μέσω της ανάλυσης συνεπειών ρύθμισης είτε μέσω σχετικών ανακοινώσεων του υπουργείου.

Κατά τα άλλα, λανθασμένη είναι η προώθηση της καύσης απορριμμάτων στις λιγνιτικές περιοχές, καθώς αυτή είναι ασύμβατη με το Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης και, κυρίως, με τις αρχές της βιώσιμης διαχείρισης απορριμμάτων.

Επιπλέον, λανθασμένη είναι και η αποδυνάμωση της αυτοπαραγωγής με την παραχώρηση ηλεκτρικού χώρου για εμπορικά έργα (μικρά αιολικά και σταθμούς βιομάζας).

Ειδικά Σχόλια

Άρθρο 27: Είναι πολύ θετικό ότι η κυβέρνηση προχωρά στην εφαρμογή της σωστής λύσης για το «πρασίνισμα» της ηλεκτροδότησης του Πόρου, συνδυάζοντας ΑΠΕ με αποθήκευση ενέργειας. Ωστόσο, με βάση το άρθρο, τα έργα δικτύου θα χρηματοδοτηθούν πλήρως από τον ΔΕΔΔΗΕ, γεγονός που πιθανότατα συνεπάγεται ότι το σχετικό κόστος θα επιβαρύνει τους λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας όλων των καταναλωτών της χώρας. Δεδομένου του πολύ σημαντικού μεγέθους του Ταμείου Απανθρακοποίησης των νησιών που θα τροφοδοτηθεί από τα έσοδα δημοπράτησης των δικαιωμάτων εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών του Ταμείου Εκσυγχρονισμού του ΣΕΔΕ, τα οποία θα εισπράξει η χώρα ως το 2030, προκύπτει η εύλογη απορία γιατί το κόστος ενίσχυσης του δικτύου στην περίπτωση του Πόρου δεν καλύπτεται από αυτό το Ταμείο και θα πρέπει να επιβαρύνει τους ήδη υψηλούς λογαριασμούς ηλεκτρικής ενέργειας.

Άρθρο 30: Επιτρέπει την εγκατάσταση σταθμών αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας και έργων παραγωγής ενέργειας από απορρίμματα εντός Πυρήνων των Ζωνών Απολιγνιτοποίησης.

Ωστόσο, οι δραστηριότητες εντός των ζωνών απολιγνιτοποίησης διέπονται από τα εγκεκριμένα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Εδαφικά Σχέδια Δίκαιης Μετάβασης (ΕΣΔΙΜ), καθώς και από το αντίστοιχο Πρόγραμμα Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης ([ΠΔΑΜ](#)) [2021-2027](#). Πουθενά σε αυτά τα έγγραφα δεν υπάρχει αναφορά σε έργα παραγωγής ενέργειας από απορρίμματα. Υπάρχει μόνο αναφορά σε κατασκευή μονάδων υπολειμματικής βιομάζας που θα προέρχεται από τα δάση ή και τα αγροτικά κατάλοιπα για παραγωγή ενέργειας και τηλεθέρμανση. Οι μονάδες καύσης απορριμμάτων προφανώς δεν αποτελούν υπολειμματική βιομάζα.

Από την άλλη μεριά, το άρθρο 20 του νόμου 4872/2021 έδωσε τη δυνατότητα καύσης απορριμμάτων εντός ΖΑΠ «σε δάση και δασικές εκτάσεις εντός των εξαντλημένων ή υπό εκμετάλλευση ορυχείων λιγνίτη της Δ.Ε.Η. Α.Ε., εφόσον δεν είναι εφικτή η αναδάσωση των εκτάσεων αυτών, μετά από έγκριση της Διεύθυνσης Δασικών Έργων και Υποδομών του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας κατόπιν εισήγησης της κατά τόπον αρμόδιας δασικής υπηρεσίας», χωρίς όμως αυτή η πρόβλεψη να έχει συμπεριληφθεί στη σχετική δημόσια διαβούλευση του νομοσχεδίου τον [Οκτώβριο του 2021](#). Είναι αξιοσημείωτο ότι ο νόμος αυτός ψηφίστηκε εν παραλλήλω με τη διαδικασία κατάρτισης των ΕΣΔΙΜ και του ΠΔΑΜ, τα οποία, όπως προαναφέρθηκε, δεν περιλάμβαναν τίποτε σχετικό με την καύση απορριμμάτων, σε κανένα στάδιο έως την τελική κατάθεσή τους τον [Οκτώβριο του 2022](#).

Σε κάθε περίπτωση, η καύση είναι ασύμβατη με την κυκλική οικονομία, εκπέμπει αέρια του θερμοκηπίου, έχει υψηλό κόστος λειτουργίας και δεν είναι επιλέξιμη για χρηματοδότηση από ευρωπαϊκούς πόρους. Δεδομένου ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί βιώσιμη μορφή διαχείρισης απορριμμάτων, καλούμε την κυβέρνηση να εγκαταλείψει τα σχέδια για μια «Ενεργειακή Εγνατία Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων» που θα βασίζεται σε νέες μονάδες καύσης και να επανασχεδιάσει τη διαχείριση απορριμμάτων σε μια πραγματικά βιώσιμη βάση.

Άρθρο 37: Θετική η δυνατότητα που δίνεται για μετατροπή των αδειών παραγωγής συμβατικών μονάδων στην Κρήτη σε σταθμούς αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας. Θα διευκολύνει την εγκατάσταση υποδομών αποθήκευσης συνολικής ισχύος 450 MW οι οποίες θα συμβάλουν στη διείσδυση των ΑΠΕ στο νησί και στην απόσυρση των πιο ρυπογόνων πετρελαϊκών μονάδων που λειτουργούν στη χώρα. Ωστόσο, καθώς το νομοσχέδιο δεν συνοδεύεται από σχετική τεκμηρίωση, δεν είναι σαφές αν η αποθηκευτική ισχύς των 450 MW θα είναι επαρκής για την κάλυψη της επίσης άγνωστης προβλεπόμενης διείσδυσης των ΑΠΕ στο νησί.

Επιπλέον, προκύπτει η εύλογη απορία γιατί η ρύθμιση του άρθρου αυτού περιορίζεται μόνο στην Κρήτη και όχι και σε άλλα νησιά ή/και στο διασυνδεδεμένο δίκτυο της χώρας. Με δεδομένη την απόσυρση συμβατικών μονάδων ηλεκτροπαραγωγής που βασίζονται και στα τρία ορυκτά καύσιμα (πετρέλαιο, λιγνίτη και αέριο) τα επόμενα χρόνια, καθώς και τις αυξημένες ανάγκες υποδομών αποθήκευσης, η επέκταση του πεδίου εφαρμογής της ρύθμισης και στην υπόλοιπη χώρα μόνο θετικό αντίκτυπο θα έχει.

Άρθρο 38: Πρόκειται για μια πολύ θετική ρύθμιση επί της αρχής. Το κίνητρο που δίνεται για τη μετατροπή φωτοβολταϊκών σταθμών σε υβριδικούς με την προσθήκη μπαταριών

είναι η δυνατότητα έγχυσης της παραγωγής τους τις βραδινές ώρες και αποζημίωσης με βάση τις τιμές της αγοράς εκείνες τις ώρες, πράγμα που θα συμβάλει στην αντιμετώπιση του μείζονος προβλήματος των περικοπών ΑΠΕ.

Άρθρο 39: Θετική η θέσπιση του πλαισίου και της διαδικασίας για την εγκατάσταση μεμονωμένων μονάδων αποθήκευσης ενέργειας. Ωστόσο, τα πλέον σημαντικά στοιχεία για την ενίσχυση της αποθήκευσης παραπέμπονται σε μελλοντικές υπουργικές αποφάσεις.

Άρθρο 45: Είναι θετική η ενσωμάτωση της οδηγίας που θα ενισχύσει τον ρυθμό εγκατάστασης αντλιών θερμότητας, οι οποίες αποτελούν βασικό συστατικό στοιχείο για την απανθρακοποίηση των κτιρίων. Ωστόσο, η κυβέρνηση πρέπει να λάβει πολύ περισσότερα μέτρα προς την κατεύθυνση **εξηλεκτρισμού των κτιρίων** και μάλιστα εγκαίρως, πριν τη ενεργοποίηση του νέου Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών για τα κτίρια και τις μεταφορές, προκειμένου να θωρακίσει τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις από την αναμενόμενη αύξηση του κόστους χρήσης ορυκτών καυσίμων για τη θέρμανση των κτιρίων. Πρώτο και κύριο είναι η **τροποποίηση του άρθρου 17 του Εθνικού Κλιματικού Νόμου (ν. 4936/2022)** για τη μείωση των εκπομπών των κτιρίων.

Άρθρο 57: Τροποποιεί τον πολύ πρόσφατο νόμο 5106/2024 για την κατανομή περιθωρίου ισχύος 10 MW ανά υποσταθμό σε διάφορες κατηγορίες έργων αυτοπαραγωγής. Η ένστασή μας έγκειται στο ότι σε ένα άρθρο που είχε ως αποκλειστικό στόχο την προώθηση της αυτοπαραγωγής, προτείνονται δύο τροποποιήσεις που επιτρέπουν τη χρήση του ηλεκτρικού χώρου 4 MW ανά υποσταθμό για εμπορικά έργα και όχι αποκλειστικά για έργα αυτοπαραγωγής. Πιο συγκεκριμένα, προτείνεται η διάθεση 0.2 MW από αυτό το περιθώριο ισχύος για τη σύνδεση μικρών αιολικών ως 60 KW που μπορεί να είναι και εμπορικά, ενώ από το υπολειπόμενο περιθώριο των 3.8 MW προτείνεται να επιτραπεί η σύνδεση και σταθμών βιομάζας ή βιοαερίου οι οποίοι επίσης μπορεί να είναι και εμπορικοί.

Το νομικό πλαίσιο ωστόσο δεν θα πρέπει να ευνοεί τα εμπορικά έργα σε βάρος έργων αυτοπαραγωγής. Τα τελευταία, παρά την πρόοδο των τελευταίων ετών, εξακολουθούν να αποτελούν μόνο ένα μικρό ποσοστό της συνολικής εγκατεστημένης ισχύος ΑΠΕ στη χώρα. Πιο συγκεκριμένα, με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία του ΔΕΔΔΗΕ, η εγκατεστημένη ισχύς έργων αυτοπαραγωγής είναι 665 MW επί συνόλου περίπου 13.5 GW (δηλαδή ποσοστό περίπου 5%). Καθώς η αυτοπαραγωγή αποτελεί ένα βασικό εργαλείο συμμετοχής των πολιτών στην ενεργειακή μετάβαση, θεωρούμε ότι πρέπει να δεσμευτεί επαρκής ηλεκτρικός χώρος αποκλειστικά για έργα αυτοπαραγωγής από πολίτες, ΜμΕ και ενεργειακές κοινότητες. Συνεπώς, προτείνουμε τη συμπερίληψη σε αυτό το άρθρο μόνο έργων βιομάζας, βιοαερίου και μικρών αιολικών που **προορίζονται αποκλειστικά για κάλυψη ιδίων αναγκών** και όχι για εμπορικούς σκοπούς. Προτείνουμε, δηλαδή, την απαλοιφή του όρου «παραγωγής» από τα εδάφια (β) και (γ) του άρθρου.